

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

Туризм і рекреація: наука, освіта, практика

м. Мукачево

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 12 травня 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 14 від 27 травня 2021 р.)*

Відповідальна за випуск – кандидат географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – к.геогр.н., доц.; Мовчан К.М. – директор Наукової бібліотеки МДУ; Медвідь Л.І. – ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку туризму та рекреації України та світу. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на розвиток туристичної та рекреаційної сфери на світовому, національному та регіональному рівні.

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86 Туризм і рекреація: наука, освіта, практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції/ ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021. – 132 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2021

4. Sushchenko O. A. Internet Marketing as a Tool for Tourism Enterprise Strategic Management. Modern Problems of Enterprise Management: Theory and Practice: Materials VII International. 30.- 2017. – С.302-305.

УДК: 930:338.48-61"652"(043.2)

Зеленська Л.В., Шандор Ф.Ф.
Мукачівський державний університет
z.lilia3007@gmail.com

ІСТОРІОГРАФІЯ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ АНТИЧНИХ ЧАСІВ

Вивчення фестивалів та подій зараз є важливою і продуктивною сферою туризму. Розквіт фестивалів та подій в останні десятиліття зацікавили академічну спільноту до розуміння їх значення в туризмі. Навіть найбільш поверхневе сканування провідних туристичних журналів демонструє, що література про фестивалі та події зараз є однією з найпродуктивніших у будь-якій галузі досліджень туризму, і зростаюча колекція монографій, академічних підручників та практичних довідників це підтверджує. Однією з характерних ознак даного виду туризму є поєднання подорожі з подією, святом чи видовищем: конкурсами, фестивалями та карнавалами, різноманітними змаганнями та чемпіонатами, унікальними природними явищами, які мають здатність приваблювати до місць, де вони відбуваються.

Незважаючи на те, що досліджувати подієвий туризм як галузь туроператорської діяльності почали, відносно, недавно, коріння цього явища сягають тисячоліття та пов'язані зі звичаями та традиціями різних народів. Спочатку за своїми організаційними формами це не був звичний для нас вид туризму, представлений, як комерційна діяльність взаємозв'язаних підприємств та організацій туристичної індустрії і зв'язаних з нею галузей економіки. Скоріше, це був масовий самодіяльний туризм, коли тисячі людей відправлялись подорожувати, зацікавлені певними значними подіями чи заходами. [1]

Етапи розвитку подієвого туризму античних часів можна поділити на:

– період розвитку та занепаду Стародавньої Греції (від III тис. до н. е. до початку 600 р. нашої ери);

– період розвитку та занепаду Стародавнього Риму (753–509 до н. е.);

Згадки пов'язані з найбільшими спортивними змаганнями Давньої Греції – Олімпійськими іграми, котрі проводились більше тисячі років, – з 776 р. до н.е. до 396 р. н.е. Місцем проведення ігор являлась Олімпія – поселення, посвячене головному богу давньогрецького пантеону Зевсу. Крім громадян полісів материкової Греції, тут можна було зустріти уродженців Великої Греції (Сицилія і Північна Італія), Іонії (західне побережжя Малої Азії), Кіренаїки (Північна Африка), Босфору (Крим та Північне Причорномор'я). Починаючи з III ст. до н.е. переможці почали отримувати грошові призи. До того ж замість спортсменів-любителів на змагання почали з'їжджатись професійні спортсмени, які посвятили життя тому чи іншому виду спорту. Це були не лише греки, але і вільно народжені громадяни еллінізованих країн (Македонії, Епіра, Карії), а також Риму та Італії. Олімпійські ігри були не єдиними спортивними змаганнями античного світу. Популярними були також Піфійські чи Немейські (в честь бога Аполлона), Істмійські (в честь бога Посейдона), Делійські (на острові Делос) і Капітолійські (в Давньому Римі) [1].

З нагоди Олімпіади завжди влаштовувався великий ярмарок. Туристи оглядали стародавні храми, слухали гіда, котрий розповідає різні легенди. Великий популярністю користувався зал Ехо, стіни якого сім разів повторювали вимовлені слова. Перед головним вівтарем майже завжди товпився народ, щоб подивитися на жертвопринесення або поспостерігати за процесією жерців (як у наші дні за зміною почесної варти) [2].

Давньогрецька культура збагатила людство знаннями про навколишній світ, звівши подорожі в ранг масового явища. Найбільш відомими серед них були Великі чи Міські Діонісії, які святкувались з VII ст. до н.е. в Афінах в кінці березня – на початку квітня в честь бога Діоніса. Центральним моментом

свята були театральні змагання, до яких допускались три трагічних, а пізніше, три комічних поета [1].

Давній Рим не розробляв нових форм «подієвого туризму». Популярні у римлян гладіаторські бої не являлись мотивом для тривалих подорожей. Гладіаторські школи функціонували у багатьох великих містах імперії. Тому любителі кровавих видовищ не відчували потреби спеціально кудись направлятись. Розміри Римської імперії і проблеми управління нею стали причиною створення густої мережі доріг. Римські дороги будувалися за всіма правилами інженерного мистецтва. Їх будівництво починається в 312 р. [2].

Мотивом для подорожей древніх римлян було бажання безпосередньої участі в унікальному та неповторному за своїм значенням, розмахом події. До того ж античні події заключали в собі інтригу, змушували глядача співпереживати та хвилюватись. Це були змагання і конкурси, де частіше за все до останнього не було відомо ім'я переможця. Але перетнувши багато кілометрів подорожуючий отримував можливість безпосередньо і в числі одних із перших доторкнутися до важливого дійства для всього античного світу [1].

Незважаючи на розширення географічного простору, збільшення спектру цілей подорожей та будівництво спеціальних об'єктів для відпочинку, лікування, розваг та прочанства, туризм хоча й існує, але не має спеціальної організації та комерційної спрямованості [3].

Подорожі в античні часи характеризуються певними особливостями: розвитком наук про навколишній світ, культури, мистецтва; появу великих географічних відкриттів та освоєння нових земель; налагодження культурних та торгівельних відносин між народами.

Список використаних джерел:

1. Донских С.В. Событийный туризм : учеб.-метод. пособие / С.В. Донских. Минск: РИПО, 2014 – 112 с.
2. Макаренко С. М. Історія туризму / С. М. Макаренко, А. Є. Саак. – Таганрог: ТРТУ, 2003. – 94 с.

3. Устименко Л. М. Історія туризму: начальний посібник / Л. М. Устименко, І. Ю. Афанасьєв., 2005. – 320

УДК 338.486:330.341.1(477.81)(045)

Карнаушенко Т. В., Пасєка С.Р.
*Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
apaseka@ukr.net*

ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Туристична галузь вирізняється з-поміж інших галузей економіки своєю багатогранністю та комплексністю. В її успішному становленні та розвитку відіграє роль вдале поєднання матеріальних та нематеріальних ресурсів, що є об'єктом різних сфер людської діяльності. Вміле їх використання для потреб туризму дозволить створити передумови для прогресивних змін як в кожній із суміжних галузей, так і в регіоні в цілому.

Рівненщина – це перехрестя реальних можливостей для реалізації туристичної діяльності та втілення найрізноманітніших і найсміливіших бізнес ідей, це територія унікальних природних ресурсів Полісся, де збережено історико-культурну спадщину та національні традиції українського народу.

Туристичний потенціал Рівненщини з часом використовуватиметься значно інтенсивніше та ефективніше, про що свідчать тенденції останніх років у сфері туризму. Стрімкі темпи зростання туристичної галузі в сучасних умовах дозволили їй зайняти важливе місце серед лідерів світової економіки. Тому враховуючи той факт, що Рівненщина є однією з найбільш унікальних областей України, яка володіє багатогранним туристичним потенціалом, та, що ще важливіше, його доступністю, можна стверджувати, що розвиток туризму є одним із стратегічних завдань соціально-економічного розвитку області.

Розвиток сучасного туризму багато в чому залежить від розробки і впровадження інноваційних технологій, спрямованих на вдосконалення

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РЕСУРСНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ.	6
Горбанець С. Ю., Пасєка С.Р. Туристично-інформаційний центр як інструмент промоції туристично-рекреаційних ресурсів	6
Гладкий О. В., Манукян А. Е. Фактори туристичної привабливості Закарпатської області на туристичному ринку ЄС	10
Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б. Похмурий туризм в умовах сьогодення: функції та тренди	14
Питуляк М.Р., Питуляк М.В. Структура та сучасний стан рекреаційно-туристичного потенціалу Бережанського горбогір'я	17
Смирнов І.Г. Напрями активізації українсько-польського транскордонного туризму (ресурсний чинник)	21
СЕКЦІЯ 2. КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИЗМІ.	26
Бергхауер О. О., Фодор Д. Д. The state and problems of the tourism industry in ukraine and Transcarpathia	26
Береш А.В., Касинець О.В. Зародження монастирського життя на території Закарпаття	30
Брижак Н.Ю. Підготовка майбутніх учителів до краєзнавчої роботи з учнями початкової школи: теоретичний аспект	34
Гартл О.Є., Кузьма-Качур М.І Краєзнавчий підхід у формуванні екологічного мислення молодших школярів	37
Мисан Ю. С., Пасєка С.Р. Історико-культурний потенціал розвитку туристичної галузі Івано-Франківської області	40
Павлюк Л.Р., Дністрянська Н.І. Туристичний потенціал пам'яток оборонної архітектури західної України та перспективи його використання	44
Таранова Н.Б. Топоніми як елемент краєзнавчих досліджень	48
СЕКЦІЯ 4. ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.	52
Антоненко В.С., Деркач Ю.Ю. Розвиток підприємництва в сфері обслуговування	52
Безрук Ю.М., Тищенко О.Л. Туризм в епоху пандемії COVID-19	55
Гоблик-Маркович Н.М., Копин Н. Організаційні аспекти соціально-культурної анімації у сфері гостинності	59
Гоблик-Маркович Н.М., Фірцак М.В. Віртуальні технології у сфері туризму та гостинності	62
Зеленська Л.В., Шандор Ф.Ф. Історіографія подієвого туризму античних часів	66
Карнаушенко Т. В., Пасєка С.Р. Інноваційні можливості розвитку туризму у Рівненській області	69
Лепкий М.І., Деркач Ю.Ю. Потенціал розвитку сфери гостинності України в умовах пандемії	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>